

INTRODUCERA KÄLLKRITIK | ÅK 7-9

En introduktion till källkritik | 7-9

Lektionen är en introduktion till ett källkritiskt förhållningssätt.

1

Vad är en källa?

Diskutera i klassen

1. Vad är en källa?
2. Vad är det att vara kritisk?
3. När är du kritisk?
4. Vad innebär det att vara källkritisk?

2

Titta på filmen

Titta på filmen om källkritik från [Orka plugga, UR](#)¹.

Källkritik - att söka och granska källor, UR.

3

Ta ställning

Läs listan med situationer då du kan behöva vara källkritisk. Ta ställning till om och varför du skulle bli misstänksam mot informationen i de olika exemplen.

Skulle du vara misstänksam om

- du läser matsedeln på skolans webbplats och det står att det under tre veckor bara är pizza, taco och hamburgare på menyn?
- en klasskamrat säger att matematikläraren har brutit foten och därför inte kan göra ett prov till imorgon?
- Google skickar ett mejl till dig som säger att du vunnit 10 000 dollar i en tävling?
- din mamma säger att skolan håller stängt en vecka för att taket har ramlat in?
- din kompis säger att i sociala medier kan du vinna en resa genom att sprida en bild av en flygbiljett för ett flygbolag?
- din mormor säger att Star Wars är den bästa film hon någonsin sett?
- din kompis berättar att rektorn ska förbjuda [TikTok](#)² eftersom mobilanvändning är farligt för barn?
- [Myndigheten för samhällsskydd och beredskap](#)³ uppger att Hesa Fredrik ska höras varje måndag för att öka kunskapen om [VMA \(Viktigt Meddelande till Allmänheten\)](#)⁴?
- [Statens medieråd](#) säger att en ny [åldersgräns](#)⁵ ska införas på filmer? Den nya åldersgränsen innebär att inga barn under 18 år får gå på bio utan målsmans sällskap.
- FC Barcelona skickar ett mejl som säger att du kan vinna två biljetter till en match? Allt du behöver göra är att klicka på en länk.

1 <https://urplay.se/program/197514-orka-plugga-kallkritik-att-soka-och-granska-kallor>

2 <https://sv.wikipedia.org/wiki/Tiktok>

3 <https://www.msb.se>

4 <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/befolkningsskydd/varningssystem/vma/>

5 <https://www.statensmedierad.se/aldersgranser-for-film>

Frågor att fundera kring

1. Använd de källkritiska kriterierna för att granska påståendena:
 - Är källan äkta?
 - Är källan aktuell?
 - Är källan oberoende?
 - Är källan tendentiös?
2. Hur använde du följande frågor för att vara källkritisk?
 - Vem säger vad?
 - Varför sägs detta?
 - När sades det?
3. Varför behöver man vara källkritisk?

4

Vad är källkritik och hur gör man?

Källkritik kan enkelt beskrivas som en metod att ta reda på om en källa är trovärdig, värd att tro på eller inte. Läs artikeln "[Därför ska du bry dig om källkritik](#)" från [Internetkunskap](#)¹. Fundera sedan tillsammans på vad det betyder att en källa är:

- sannolik
- tillförlitlig
- sann?

5

Pröva källorna igen

Läs och fundera.

Sannolik och tillförlitlig

Om informationen i en källa verkar stämma med det du redan kan och vet – eller med andra källor – är den **sannolik**. En **tillförlitlig** källa är en källa du kan lita på. Om informationen du får från en källa handlar om fakta behöver du alltid vara säker på att den är sann. När du gör en källkritisk granskning kan du fråga:

- Vem säger vad?
- Varför sägs detta? Vad vill källan uppnå?
- När skapades källan och av vem?

Läs gärna listan med exempel på situationer en gång till. Resonera tillsammans kring hur ni skulle göra för att granska dem. Hur skulle ni använda de källkritiska kriterierna och frågorna?

- du läser matsedeln på skolans webbplats och det står att det under tre veckor bara är pizza, taco och hamburgare på menyn?
- en klasskamrat säger att matematikläraren har brutit foten och därför inte kan göra ett prov till imorgon?
- Google skickar ett mejl till dig som säger att du vunnit 10 000 dollar i en tävling?
- din mamma säger att skolan håller stängt en vecka för att taket har ramlat in?
- din kompis säger att i sociala medier kan du vinna en resa genom att sprida en bild av en flygbiljett för ett flygbolag?
- din mormor säger att Star Wars är den bästa film hon någonsin sett?

- din kompis berättar att rektorn ska förbjuda TikTok¹ eftersom mobilanvändning är farligt för barn?
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap² uppger att Hesa Fredrik ska höras varje måndag för att öka kunskapen om VMA (Viktigt Meddelande till Allmänheten)³?
- Statens medieråd säger att en ny åldersgräns⁴ ska införas på filmer? Den nya åldersgränsen innebär att inga barn under 18 år får gå på bio utan målsmans sällskap.
- FC Barcelona skickar ett mejl som säger att du kan vinna två biljetter till en match? Allt du behöver göra är att klicka på en länk.

1 <https://sv.wikipedia.org/wiki/Tiktok>

2 <https://www.msb.se>

3 <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/befolkningsskydd/varningssystem/vma/>

4 <https://www.statensmedierad.se/aldersgranser-for-film>